

הצגת דוחות כספיים

IAS 1

התקנים הדנים בהצגת דוחות כספיים

התקנים הדנים בהצגה של דוחות כספיים הם IAS 1 ו IAS 7.

IAS 1: הוא התקן המגדיר מהי **מערכת שלמה של דוחות כספיים**, מהם העקרונות הכלליים על פיהם ייערכו הדוחות הכספיים וכן קובע מספר דרישות לגבי מבנה הדוחות הכספיים (למעט דוח על תזרימי המזומנים, כאן הוא מפנה ל- IAS 7) לרבות הביאורים.

IAS 7: קובע את הדרישות למבנה ולהצגה של **דוח תזרים מזומנים** ובנוסף מגדיר מהם **מזומנים** ושווי מזומנים.

התקן קובע את הבסיס להצגת דוחות כספיים למטרות כלליות על מנת להבטיח השוואתיות על פני זמן וכן השוואתיות עם דוחות של חברות אחרות. התקן מפרט דרישות כוללות להצגת דוחות כספיים. וכן, קובע הנחיות לגבי מבנה הדוחות הכספיים ודרישות מינימליות לגבי התוכן של הדוחות.

1. התקן חל על כל הישויות לרבות ישויות העורכות דוחות מאוחדים ודוחות כספיים נפרדים.
2. התקן מתייחס במישרין לישויות מכוונות רווח, לפיכך משתמש במונחים שמתאימים לישויות אלה. אם מדובר בישויות שאינן מכוונות רווח והן מיישמות את התקן, ייתכן וחלק מההתאמות צריכים להיות מתוקנים.
3. התקן אינו חל על דוחות כספיים תמציתיים לתקופות ביניים, להוציא את המאפיינים הכלליים המתוארים בתקן.
1. הוראות של תקנים ספציפיים קודמות להוראות התקן (התקן מהווה מסגרת כללית).

דוחות כספיים למטרות כלליות: הם דוחות כספיים שמיועדים למלא את הצרכים של משתמשים שאינם בעמדה המאפשרת להם לדרוש מישות לערוך דיווחים שמותאמים לצרכי המידע המיוחדים שלהם.

לא מעשי: יישום של דרישה אינו מעשי כאשר ישות אינה יכולה ליישם את הדרישה לאחר שהיא ביצעה כל מאמץ סביר לעשות כן.

תקני דיווח כספי בינלאומיים: (IFRS- International Financial Reporting Standards) הם תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB). תקני דיווח כספי בינלאומיים כוללים:

- א. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)
- ב. תקני חשבונאות בינלאומיים (IAS)
- ג. פרשנויות שפותחו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC)
- ד. פרשנויות שפותחו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), שקדמה לוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי.

מהותי: השמטות או הצגות מוטעות של פריטים הם מהותיים אם הם יכולים, יחד או כל אחד בנפרד, להשפיע על החלטות כלכליות שמשמשים מקבלים על בסיס הדוחות הכספיים. מהותיות תלויה בגודל ובמהות של ההשמטה או ההצגה המוטעית בהתחשב במכלול הנסיבות. גודלו או מהותו של הפריט, או שילוב שלהם, עשויים להיות הגורם המכריע.

ביאורים: כוללים מידע בנוסף למידע שמוצג בדוח על המצב הכספי, בדוח (בדוחות) על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, בדוח על השינויים בהון ובדוח על תזרימי המזומנים. ביאורים מספקים תיאורים מילוליים ופירוטי משנה לפריטים שמוצגים באותם דוחות, ומידע לגבי פריטים שאינם כשירים להכרה באותם דוחות.

רווח כולל אחר: מורכב מפריטי הכנסות והוצאות (כולל תיאומים בגין סיווג מחדש) שאינם מוכרים ברווח או הפסד, בהתאם לטיפול שנדרש או מותר בתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים.

רווח או הפסד: הוא סה"כ ההכנסה פחות ההוצאות, למעט רכיבים של רווח כולל אחר.

תיאומים בגין סיווג מחדש: הם סכומים שסווגו מחדש לרווח או הפסד בתקופה השוטפת, שהוכרו בתקופה השוטפת או בתקופות קודמות ברווח כולל אחר.

מטרת הדוחות הכספיים:

דוחות כספיים הם מצג מובנה של המצב הכספי ושל תוצאות הפעילות של ישות. המטרה של דוחות כספיים היא לספק מידע לגבי המצב הכספי, תוצאות הפעילות ותזרימי המזומנים של ישות שהוא שימושי לתחום רחב של משתמשים לצורך קבלת החלטות כלכליות. דוחות כספיים גם מראים את תוצאות ניהול המשאבים שהופקדו בידי ההנהלה. בכדי לקיים מטרה זו, דוחות כספיים מספקים מידע לגבי הפריטים הבאים של ישות:

- א- נכסים;
- ב- התחייבויות;
- ג- הון;
- ד- הכנסות והוצאות, לרבות רווחים והפסדים;
- ה- השקעות על ידי בעלים וחלוקות לבעלים, מכוח מעמדם כבעלים; וכן
- ו- תזרימי מזומנים.

מידע זה יחד עם מידע אחר שנכלל בביאורים, מסייע למשתמשים בדוחות כספיים בחיזוי של תזרימי המזומנים העתידיים של הישות, ובפרט, של העיתוי ושל מידת הודאות שלהם.

1. הדוחות הכספיים צריכים לספק **הצגה נאותה** של המצב הכספי, הביצועים הכספיים ותזרימי המזומנים של הישות. הצגה נאותה דורשת את הצגת המאורעות בהתאם למסגרת המושגית. התקן קובע הנחה **שיישום כללי ה IFRS מביא להצגה נאותה בדוחות הכספיים.**
2. **הצהרה שהדוחות מצייתים לתקינה הבינלאומית:**
ישות שהדוחות הכספיים שלה מצייתים לתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים תכלול הצהרה מפורשת ובלתי מסויגת על ציות זה בביאורים.
3. **חריגה בנסיבות נדירות מציות לתקינה הבינלאומית:**
במקרים מאוד נדירים, בהם הישות מעריכה שיישום דרישה ב- IFRS יהיה מטעה עבור משתמשי הדוחות עד כדי כך שישתור את מטרת הדוחות הכספיים כפי שנקבעה במסגרת המושגית, IAS1 מאפשר לסטות מדרישה זו (בכפוף לגילויים מתאימים ובמידה ואין איסור רגולטורי על סטייה כזו).

4. עסק חי:

הנחת העסק החי (GOING CONCERN) בהתאם לסעיף 25 ל IAS1 בדבר הצגת דוחות כספיים, נקבע כי על ההנהלה להעריך את יכולת הישות להמשיך ולפעול כעסק חי כאשר היא מכינה דוחות כספיים. ישות תכין דוחות כספיים על בסיס הנחת העסק החי אלא אם ההנהלה מתכוונת לפרק את הישות או להפסיק את פעילותה המסחרית או שאין לה חלופה מציאותית אחרת מלבד זאת. כאשר ההנהלה רואה כי קיימים ספקות משמעותיים לגבי המשך קיומו של העסק כעסק חי בעתיד הנראה לעין, עליה לכלול גילוי לאי ודאות זו.

הנחת העסק החי מהווה את הבסיס לפיו ערוכים הדוחות הכספיים, מתוך הנחה שהעסק ימשיך לפעול בעתיד הנראה לעין. דהיינו, ההנחה לפיה ערוכים הדוחות הכספיים היא שהעסק יוכל לממש את נכסיו בסכומים בהם הם רשומים וכן לפרוע את התחייבויותיו בסכומן ובמועד הפירעון שלהן, וזאת במהלך העסקים הרגיל.

בעת ההערכה אם הנחת העסק החי היא נאותה, ההנהלה מביאה בחשבון את כל המידע הניתן להשגה לגבי העתיד, שהוא לפחות ל- 12 חודש מסוף תקופת הדיווח, אך לא מוגבל לתקופה זו. רמת ההערכה תלויה בעובדות של כל מקרה.

מאפיינים כללים – עסק חי - דוגמה

מדיקל קומפרישין סיסטם (די.בי.אן.) בע"מ

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 1-

כללי

א. מדיקל קומפרישין סיסטם (די.בי.אן.) בע"מ (להלן – "החברה") התאגדה בשנת 1997 בישראל. החברה פועלת בישראל ובארה"ב במישרין ובאמצעות חברה מאוחדת אמריקאית - מדיקל קומפרישין סיסטם אינק., עיקר פעילויותיה של החברה הינן פיתוח, ייצור שווק ומכירה של פתרונות לא פולשניים ולא תרופתיים לשיפור זרימת הדם בגפיים התחתונות על מנת למנוע היווצרות קרישי דם בורידים העמוקים שלהן. החברה הינה חברה ציבורית ונסחרת בבורסה בתל-אביב.

ב. מצבה העסקי של הקבוצה

לקבוצה נגרמו הפסדים בסך של 8,978 אלפי דולר בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014, ולה תזרים מזומנים שלילי מפעילות שוטפת לאותה שנה בסך של 5,257 אלפי דולר. כמו כן לקבוצה הפסדים מתמשכים בגין שנים קודמות. ביום 24 באוקטובר, 2014, קיבלה החברה הודעה מלקוח מהותי על אי חידוש ההסכם עימו (למידע נוסף, ראה באור 24 ג'), וביום 20 בפברואר, 2015 התקבלה הודעה מ-CMS לפיו החליט האחרון שלא לקבל את בקשת החברה לאשר מתן שיפוי ביטוחי למכשיר ה-ActiveCare (למידע נוסף, ראה באור 26 ג'). גורמים אלה, בין השאר, מעוררים ספקות משמעותיים בדבר המשך קיומה של הקבוצה כ"עסק חי". הנהלת הקבוצה פועלת למימון פעילותה, הן באמצעות הרחבת מכירותיה והן באמצעות גיוס הון נוסף מבעלי המניות ו/או ממשקיעים נוספים. בדוחות הכספיים לא נכללו התאמות לגבי ערכי הנכסים וההתחייבויות וסיווגם, שיתכן ותהיינה דרושות אם הקבוצה לא תוכל להמשיך ולפעול כ"עסק חי".

מאפיינים כללים – עסק חי – דוגמה נוספת

דוגמה:

מתוך דוחות אפסק תעשיות לשנת 2011, בעקבות כניסת החברה להליכי פירוק ההנהלה מציינת כי היא מיישמת את תקני החשבונאות אך עם ההתאמות הנדרשות לאור העובדה שהנחת העסק החי אינה מתקיימת עוד (מתוך ביאור כללי וביאור מדיניות חשבונאית).

לאור התרחשות האירועים האמורים לעיל, הנהלת החברה מעריכה כי בעתיד הנראה לעין החברה תפסיק לפעול במתכונת הנוכחית ותהפוך לחברה ללא פעילות עסקית כך שלא מתקיימת הנחת ה"עסק החי". בדוחות כספיים אלה החברה ממשיכה ליישם את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) במלואם, תוך ביצוע התאמות הנדרשות לאור אי התקיימות הנחת העסק החי.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. הצהרה לגבי יישום תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)

הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "תקני IFRS") ופרשנויות להם שפורסמו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB). עיקרי המדיניות החשבונאית המפורטים בהמשך יושמו באופן עקבי לגבי כל תקופות הדיווח המוצגות בדוחות כספיים מאוחדים אלה. יצוין כי על פי תקן חשבונאות בינלאומי 1 (להלן: "IAS1") עריכת הדוחות הכספיים תיעשה על בסיס עסק חי ובמידה ובסיס העסק החי אינו נאות, יש לבצע שימוש בבסיס אחר. התקינה הבינלאומית אינה קובעת מהו הבסיס האחר שבו יש לעשות שימוש. דוחות כספיים אלה ערוכים בהתאם לגישה, שהינה מקובלת בפרקטיקה, כי המשך יישום כללי ה- IFRS תוך ביצוע התאמות כדי לשקף את השלכות אי התקיימות הנחת העסק החי, הינו נאות.

ב. הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010 (להלן - "תקנות דוחות כספיים").

שאלה לעסק חי:

לפניכם שלושה היגדים המתייחסים להיבטים החשבונאיים של הערת "עסק חי":

1. גילוי בדבר עסק חי מתריע בפני המשתמש בדוחות הכספיים כי למרות קיומם של ספקות משמעותיים ביכולת החברה להמשיך ולפעול כעסק חי, בדוחות הכספיים לא נכללו כל התאמות לגבי ערכי הנכסים וההתחייבויות וסיווגם, אשר יתכן שיהיו דרושים אם החברה לא תוכל להמשיך ולפעול כעסק חי.
2. גילוי בדבר עסק חי נכלל בדוחות הכספיים רק כאשר ברור, מעל כל ספק סביר, כי החברה הגיעה למצב של חדלות פירעון. לכן, באור זה מהווה ראיה חד משמעית לכך שהחברה הגיעה למצב של חדלות פירעון.
3. ההנהלה נדרשת להעריך את יכולת החברה להמשיך ולפעול כעסק חי כאשר היא מכינה דוחות כספיים.

איזה/אילו מההיגדים הנ"ל נכון/ים?

- א. רק היגדים 1 ו- 2.
- ב. רק היגדים 2 ו- 3.
- ג. רק היגד 2.
- ד. רק היגדים 1 ו- 3.
- ה. כל ההיגדים נכונים.

פתרון:

תשובה ד' נכונה.

היגד 1 נכון לפי סעיף 25 ל- IAS 1.

היגד 3 נכון לפי סעיף 14 ל- IAS 1.

5. בסיס צבירה - ישות תכין את דוחותיה הכספיים, למעט מידע על תזרים מזומנים, תוך שימוש בחשבונאות לפי בסיס צבירה.

6. מהותיות והקבצה:
סעיף 29 לתקן קובע כי יש להציג פריטים מהותיים בנפרד.

הגדרת מהותיות ב IAS1: השמטות או מצגים מטעים של פריטים הם מהותיים אם הם יכולים, יחד או כל אחד בנפרד, להשפיע על החלטות כלכליות שמשמשים מקבלים על בסיס הדוחות הכספיים. מהותיות תלויה בגודל ובמהות של ההשמטה או המצג המטעה בהתחשב במכלול הנסיבות גודלו או מהותו של הפריט, או שילוב שלהם, עשויים להיות גורם מכריע.

במסגרת חלק זה של התקן קיים סעיף נוסף (31) הקובע כי גילוי ספציפי הנדרש על ידי תקן אחר לא יינתן במידה והוא אינו מהותי, כאשר מהותיות תבחן על פי ההגדרה לעיל. לדוגמה: חברת נדל"ן עם היקף נכסים בסך מיליארדי שקלים המעסיקה מנכ"לית, סמנכ"לית ושני מנקים לא תיתן גילוי לגבי תוכניות הטבה מוגדרת לפי IAS 19.

7. קיזוז:

ישות לא תקזז בין נכסים לבין התחייבויות או בין הכנסות לבין הוצאות, אלא אם הדבר נדרש או מותר לפי תקן דיווח כספי בינלאומי.

דוגמאות לקיזוז:

1. תקן IAS 37 (הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים) מאפשר לקזז בין יציאות שהוכרו בקשר עם הפרשה מסוימת (למשל תביעה מלקוח) ובין שיפויים הקיימים על הסדר חוזי עם צד שלישי (למשל אחריות של הספק לגבי אותה תביעה).
2. קיזוז נכסי והתחייבויות מיסים כאשר קיימת זכות משפטית וכוונה לפי IAS 12
3. קיזוז נכס פיננסי והתחייבות פיננסית כאשר קיימת זכות משפטית מיידית וכוונה לפי IAS 32

8. תדירות דיווח:

ישות תציג מערכת שלמה של דוחות כספיים (כולל מידע השוואתי) לפחות אחת לשנה. (הדרישה לדוחות ביניים (רבעוניים/חצי שנתיים) מגיעה מהנחיות הרשות לני"ע עבור חברות ציבוריות ומבנקים ואחרים עבור חברות פרטיות, אם בכלל).

9. מידע השוואתי:

סעיף 38 מגדיר מהן התקופות שאותן ישות נדרשת להציג במסגרת דוחותיה הכספיים. על פי הסעיף, נדרש להציג מספרי השוואה לתקופה הקודמת בלבד. כלומר יוצגו מספרי השוואה לשנה שעברה בלבד הן בדוח על המצב הכספי והן בדוחות התקופתיים.

חברות הכפופות לחוק ניירות ערך נדרשות על פי תקנות ניירות ערך - דוחות כספיים שנתיים להציג דוח על הרווח הכולל, דוח על השינויים בהון ודוח על תזרימי המזומנים לתקופות של שלוש שנים שמסתיימות במועד הדיווח.

סעיף 40 דורש מישות להציג דוח על המצב הכספי שלישי לתחילת התקופה המוקדמת ביותר המוצגת בכל עת שהישות סיווגה מחדש, הציגה מחדש או יישמה מדיניות חשבונאית למפרע בתקופה השוטפת.

10. סיווג מחדש:

אם ישות משנה את ההצגה או את הסיווג של פריטים בדוחות הכספיים שלה, עליה לסווג מחדש סכומים השוואתיים, אלא אם הסיווג מחדש אינו מעשי. כאשר ישות מסווגת מחדש סכומים השוואתיים, עליה לתת גילוי לפרטים הבאים (כולל לתחילת התקופה הקודמת):

- (א) המהות של הסיווג מחדש;
- (ב) הסכום של כל פריט או של כל קבוצה של פריטים שסווגו מחדש; וכן
- (ג) הסיבה לסיווג מחדש.

11. עקביות ההצגה:

באופן כללי, סעיף 45 לתקן דורש לשמור על ההצגה והסיווג של פריטים בדוחות הכספיים מתקופה לתקופה, אלא אם תקן אחר דורש שינוי בהצגה (למשל כניסה לתוקף של תקן חדש, או טעות בישום של תקן) או, כאשר ברור ששינוי בהצגה או בסיווג הוא נאות בהתאם לקריטריונים לשינוי מדיניות חשבונאית ב IAS 8. כלומר, השינוי בהצגה ובסיווג של פריטים בדוחות הכספיים יתבצע כאשר הדבר מביא לכך שהדוחות הכספיים יספקו מידע מהימן ורלוונטי יותר.

ישנה הבחנה בין סיווג מחדש לבין טעויות בהצגה בתקופות קודמות. ההבחנה תתבצע בהתבסס על משמעות השינוי, על מהותיות ועל האופן בו הוא משפיע על הדוחות הכספיים.

לדוגמה, "סיווג" של סכום מהתחייבויות לזמן ארוך להתחייבויות לזמן קצר יהווה לרוב הצגה מחדש בגין טעות אם כמובן מדובר בטעות.

פיצול סעיף הלקוחות לסעיף חייבים וסעיף לקוחות יהווה בדרך כלל סיווג מחדש משום שאין מדובר בטעות אלא בדרך "נכונה יותר" להציג את הדוחות הכספיים

דוח על המצב הכספי

דוח על המצב הכספי

הדוח יכלול סעיפים המציגים את הסכומים הבאים:

נכסים	התחייבויות
רכוש קבוע	ספקים וזכאים אחרים
נדל"ן להשקעה	הפרשות (כפי שהוגדרו ב- IAS 37)
נכסים בלתי מוחשיים	התחייבויות פיננסיות
נכסים פיננסיים	התחייבויות מיסים <u>שוטפים</u>
השקעות על בסיס שווי מאזני	התחייבות מסים נדחים
נכסים ביולוגים	התחייבויות המוחזקות למכירה (IFRS 5)
מלאי	
לקוחות וחייבים אחרים	הון עצמי
מזומנים ושווי מזומנים	הון המיוחס לבעלי מניות החברה
נכסי מסים <u>שוטפים</u>	זכויות שאינן מקנות שליטה (מיעוט)
נכסי מסים נדחים	
נכסים (קבוצות מימוש) המוחזקים למכירה/פעילות מופסקת (IFRS 5)	

ניתן להפריד לסעיפי משנה נוספים, אך לא ניתן לקבץ את הסעיפים לעיל- אלו דרישות מינימום

דוח על המצב הכספי

עקרונות בהצגת דוח על המצב הכספי

1. נכסי מסים נדחים והתחייבויות מסים נדחים יוצגו כנכסים לא שוטפים.
2. סעיפים בעלי גודל, מהות ומאפיין יוצגו בנפרד, ככול שזה יותר רלוונטי.
3. הדוח על המצב הכספי יכול להיות מוצג תוך הבחנה בין שוטף ללא שוטף, או לפי סדר נזילות, אם ההצגה האחרונה היא מהימנה ורלוונטית יותר.
4. בכל מקרה יש לתת גילוי לסכומים שיסולקו או ייושבו לאחר 12 חודשים מתאריך הדיווח.
5. כאשר ישות מספקת סחורות ושירותים, ההבחנה בין שוטף ללא שוטף מהווה מידע שימושי מתאים יותר.
6. עבור מוסדות כספיים, הצגת הדוח על המצב הכספי לפי סדר נזילות מתאימה יותר.
7. במקרה של פעילויות מגוונות, ניתן לשלב בין שתי האפשרויות דלעיל.

דוח על המצב הכספי

נכס יסווג כנכס שוטף בדוח על המצב הכספי כאשר:

- הנכס חזוי להיות ממומש, או מיועד למכירה או לצריכה **במהלך מחזור התפעולי** הרגיל של החברה (גם אם מחזור התפעולי הרגיל עולה על 12 חודש, למשל חברות בניה)

- הנכס **מוחזק לצרכי מסחר**

- הנכס חזוי להיות ממומש בתוך **12 חודשים** מתאריך הדיווח

- הנכס הוא **מזומנים ושווי מזומנים** (כהגדרתם ב IAS 7)

כל שאר הנכסים יסווגו כנכסים לא שוטפים

"מחזור תפעולי" - המחזור התפעולי של ישות הוא הזמן שחולף בין הרכישה של נכסים לצורך עיבוד לבין המימוש שלהם למזומנים או לשווי מזומנים. כאשר לא ניתן לזהות בבירור את המחזור התפעולי הרגיל של הישות, קיימת הנחה שהוא 12 חודשים.

ייתכן ולישות יהיה יותר ממחזור תפעולי אחד.

דוח על המצב הכספי

דוגמאות לדיון כאשר המחזור התפעולי הוא שנה:

1. מלאי
2. השקעה במכשיר הוני הנמדד בשווי הוגן - מוחזק למסחר
3. השקעה במכשיר הוני הנמדד בשווי הוגן - אינו מוחזק למסחר
4. לקוחות
5. רכוש קבוע שיתרת אורך חייו למועד הדיווח הינו 9 חודשים
6. חלויות שוטפות של השקעה במכשיר חוב (אג"ח) הנמדד בעלות מופחתת
7. מסים נדחים בגין ירידת ערך מלאי

דוח על המצב הכספי

התחייבות תסווג כהתחייבות שוטפת בדוח על המצב הכספי כאשר:

- ההתחייבות חזויה לסילוק **במהלך מחזור התפעולי** הרגיל של החברה.
- ההתחייבויות **מוחזקות בעיקר לצורכי מסחר**.
- מועד הסילוק של ההתחייבות יחול **במהלך 12 חודשים** לאחר תאריך הדיווח.
- **אין לישות זכות בלתי מותנית** לדחות את סילוקה של ההתחייבות בתקופה של 12 חודשים לאחר תאריך הדיווח.
- היות התחייבויות פיננסיות ניתנות לסילוק במהלך 12 החודשים הקרובים לאחר תאריך הדיווח על ידי **מכשיריה ההוניים של הישות** לא תשפיע על סיווגן כשוטפות או לא שוטפות (לדוגמה - אג"ח להמרה).

כל שאר ההתחייבויות תסווגנה כהתחייבויות לא שוטפות

דוח על המצב הכספי

דוגמאות לדיון:

1. אשראי לזמן קצר
2. אופציית מכר הניתנת להמרה באופן מיידי.

דוח על המצב הכספי

אמות מידה פיננסיות: (הצגת הלוואות בדוח על המצב הכספי):

במקרים רבים, הסכמי ההלוואות כוללים אמות מידה פיננסיות. אמות מידה אלו הן למעשה תנאים מסוימים שעל הלווה לעמוד בהם, ובהעדר עמידה בתנאים אלו, המלווה רשאי להפעיל "סנקציות" על הלווה, וביניהן, לעיתים, **דרישה לפירעון מיידי**.

סעיף 69 ד' ל IAS 1 קובע כי ישות תסווג התחייבות כשוטפת כאשר "**אין לישות זכות בלתי מותנית לדחות את סילוק ההתחייבות** למשך לפחות 12 חודשים לאחר תקופת הדיווח".

נושא אמות המידה הפיננסיות צריך להישקל בבואנו לקבוע האם התחייבות מסוימת עומדת בתנאי המוזכר לעיל. כיצד נעשה זאת?

סעיף 74 ל IAS 1 קובע כי כאשר ישות מפירה את תנאי ההלוואה, לפני סוף תקופת הדיווח, כך שהיא **עומדת לפירעון מוקדם**, עליה לסווג את ההתחייבות כהתחייבות שוטפת.

דוח על המצב הכספי

אמות מידה פיננסיות: (הצגת הלוואות בדוח על המצב הכספי) – המשך:

המשמעות: כל עוד החברה לא הפרה את תנאי ההלוואה לסוף תקופת הדיווח, ההתחייבות תסווג בזמן ארוך, גם אם צפוי שהחברה לא תעמוד בתנאים במהלך השנה הבאה. יותר מכך, אף אם הופרו התנאים לאחר סוף תקופת הדיווח, עדיין ההתחייבות תסווג בזמן הארוך (אירוע שאינו מחייב התאמה).

המבחן: האם לסוף תקופת הדיווח, יש לחברה זכות בלתי מותנית לדחות את סילוק ההתחייבות למשך לפחות 12 חודשים לאחר תקופת הדיווח.

סעיף 75 ל IAS 1 קובע כי אם חברה הפרה את תנאי ההלוואה במהלך השנה, **ולפני תום השנה קיבלה ארכה (grace)** לתקופה המסתיימת לפחות 12 חודשים לאחר סוף תקופת הדיווח, היא תסווג את ההתחייבות בזמן הארוך.

סעיף 75 מפריד למעשה את הטיפול לשני "עולמות". עולם אחד הוא עולם בו לא הייתה הפרה מעולם, ובמצב זה ההתחייבות לא תסווג כשוטפת בכל מקרה. עולם שני הוא עולם בו הייתה הפרה בתקופת הדיווח. במצב זה ההתחייבות תסווג כלא שוטפת, אך ורק כשהתקבלה, עד לסוף תקופת הדיווח, ארכה לתקופה העולה על שנה מסוף

שי אברמוביץ
IFRS קונסולטינג

דוח על המצב הכספי

דוגמא לאמות מידה פיננסיות: (הצגת הלוואות בדוח על המצב הכספי):
חברה נטלה הלוואה בסך 1,000 ש"ח. במסגרת הסכם ההלוואה נקבע כי עליה לשמור על יחס מסוים בין שווי הנכסים להון העצמי בכל רבעון.

– מקרה א': מספר ימים לפני ה- 30 בספטמבר, צפתה החברה כי לא תעמוד באמות המידה הפיננסיות. היא פנתה לבנק בדרישה כי ייתן לה ארכה עד ליום 31 במרץ בשנה העוקבת להסדיר את אמות המידה. הבנק נענה בו ביום.

– מקרה ב': אותן עובדות, למעט העובדה שהבנק אישר את הבקשה ביום 2 באוקטובר.

• **השאלה:** מהו סיווג ההתחייבות בדוח על המצב הכספי ליום 30 בספטמבר?

דוח על המצב הכספי

דוגמה נוספת לסוגיה של הפרת אמות מידה פיננסיות: (הצגת הלוואות בדוח על המצב הכספי):

ביום 1.1.2016 חברה א' (להלן: "החברה") נטלה הלוואה מבנק שמועד פירעונה הינו ב- 31.12.2020. במסגרת הסכם ההלוואה נקבעו אמות מידה פיננסיות אשר בהן נדרשת החברה לעמוד מדי רבעון (עמידת החברה באמות המידה הפיננסיות תיבחן מדי 31.3, 30.6, 30.9 ו- 31.12 בכל שנה בה ההלוואה טרם נפרעה). אי עמידה באמות מידה פיננסיות תקנה לבנק עילה להעמדת יתרת ההלוואה לפירעון מיידי. החברה, אשר הינה ציבורית, מפרסמת את דוחותיה הכספיים הרבעוניים חודשיים לאחר מועד המאזן. ברבעון הראשון לשנת 2017 החברה לא עמדה באמות המידה הפיננסיות ולפיכך סיווגה את הלוואה בדוחותיה הכספיים כהתחייבות שוטפת. בתחילת חודש מאי 2017 סיכמה החברה עם הבנק שההלוואה לא תועמד לפירעון מיידי אלא אמות המידה ייבחנו מחדש ברבעון הבא. בחודש יולי 2017 קיבלה החברה את הסכמת הבנק שלא לבחון את אמות המידה הפיננסיות ב-30 ביוני 2017 וב-30 בספטמבר 2017, כך שמועד הבחינה הבא ידחה ל-31 בדצמבר 2017 (להלן - "הסכמת הבנק"). יודגש כי אילו החברה הייתה בוחנת את עמידתה באמות המידה הפיננסיות ל-30 ביוני 2017, היא לא הייתה עומדת באמות המידה. יצוין כי לא חלו שינויים באמות המידה עצמן.

דוח על המצב הכספי

סמן את התשובה הנכונה ביותר מבין האפשרויות הבאות בהתאם להחלטות רשות ני"ע:

- א. החברה תסווג את ההלוואה כהתחייבות שוטפת בדוח על המצב הכספי ליום 30 ביוני 2017, גם אם היא הייתה מקבלת את הסכמת הבנק לפני ב-30 ביוני 2017.
- ב. החברה תסווג את ההלוואה כהתחייבות לא שוטפת בדוח על המצב הכספי ליום 30 ביוני 2017, לאור הסכמת הבנק שההלוואה לא תועמד לפירעון מיידי.
- ג. החברה תסווג את ההלוואה כהתחייבות לא שוטפת בדוח על המצב הכספי ליום 30 ביוני 2017, אם היא לא מצפה שהיא תפרע את ההלוואה תוך 12 חודשים מיום 30 ביוני 2017.
- ד. החברה תסווג את ההלוואה כהתחייבות לא שוטפת בדוח על המצב הכספי ליום 30 ביוני 2017, רק אם היא צופה שהיא תעמוד באמות המידה הפיננסיות ב-31 בדצמבר 2017.
- ה. החברה תסווג את ההלוואה כהתחייבות לא שוטפת בדוח על המצב הכספי ליום 30 ביוני 2017, רק אם הסכמת הבנק הייתה מתקבלת לפני ה-30 ביוני 2017.

דוח על המצב הכספי

מימון מחדש וגלגול הלוואה:

כאשר ההלוואה הקיימת וההלוואה המוחלפת היא מול אותו גורם

כאשר לישות (המלווה) קיימת התחייבות/הלוואה מול גורם מממן אשר מועד פירעונה הינו בטווח הקצר, אך לישות יש יכולת "להמיר" את ההלוואה "להלוואה חדשה" מאותו הגורם אשר מועד פירעונה הינו בטווח הארוך ובכוונתה לעשות זאת, ההלוואה הראשונה תוצג כהתחייבות לא שוטפת.

כאשר ההלוואה הקיימת וההלוואה המוחלפת היא מול גורמים שונים

במקרה אחר בו ההלוואה לטווח קצר הינה מול גורם מממן (א') ולישות יכולת לקחת הלוואה לטווח ארוך מגורם מממן אחר (ב') על מנת לסלק את ההלוואה המקורית, מדובר בשתי הלוואות שונות מול גורמים שונים וההלוואה השנייה אינה מהווה "הארכה" של ההלוואה הראשונה. על כן ההלוואה המקורית תוצג כהתחייבות שוטפת.

דוח על המצב הכספי

מידע שיוצג בדוח על המצב הכספי או בביאורים:

ישות תיתן גילוי בדוח על המצב הכספי או בביאורים לסיווגי משנה נוספים של סעיפים שהוצגו, כאשר הם מסווגים באופן שמתאים לפעילויות של הישות.

דוגמאות:

1. רכוש קבוע לפי קבוצות נכסים
2. חייבים לפי מהותם – לקוחות, צדדים קשורים, מקדמות לספקים וכו'
3. מלאי לפי מהותו.
4. פירוט לגבי קרנות ההון השונות.
5. ביאור מכשירים פיננסיים.

התייחסות מיוחדת לכל נושא מבנה ההון של החברה – כמות המניות, הזכויות שהן מקנות, שינויים בהון המניות הנפרע וכו'

דוח על הרווח הכולל

מבנה ותוכן – דוח רווח כולל

1. אין הצגה של פריט כפריט מיוחד.
2. IAS 8 מתיר בנסיבות מסוימות לזקוף תיקון טעות ושינוי במדיניות החשבונאית ישירות לסעיף העודפים.
3. רווח כולל אחר השלכות המס יוצגו בנפרד או בגילוי. דהיינו, ניתן להציג נטו ממס (והמס – בביאור) או ברוטו.
4. רווח כולל אחר - יש להבחין בין סכומים שיסווגו מחדש לרווח או הפסד לבין סכומים שלא יסווגו מחדש לרווח או הפסד.
5. התקן מונה פריטים מינימליים להצגה בדוח רווח או הפסד – הכנסות תוך הפרדת הכנסות מריבית, רווחים שנבעו מגריעת נכסים פיננסיים בעלות מופחתת, הוצאות מימון, הפסדים מירידת ערך בהתאם ל- IFRS 9, חלק ברווחי חברות כלולות ועוד.
6. התקן קובע כי נדרשת הצגת חלוקת הרווח הנקי והרווח הכולל בין הבעלים לבין בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה.

מבנה ותוכן - דוח רווח כולל

הצגת הדוח על הרווח הכולל:

ישות רשאית להציג דוח יחיד על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, בו רווח או הפסד ורווח כולל אחר יוצגו בשני חלקים. החלקים יוצגו יחד, כאשר החלק של רווח או הפסד יוצג ראשון ומיד לאחריו יוצג החלק של הרווח הכולל האחר.

כמו כן, הישות יכולה להציג את החלק של הרווח או הפסד בדוח על רווח או הפסד נפרד. במקרה הזה, הדוח על רווח או הפסד הנפרד יוצג מיד לפני הדוח המציג רווח כולל, אשר יתחיל ברווח או הפסד.

דוחות כספיים – דוגמה להצגת דוח יחיד

אלספק הנדסה בע"מ

דוחות מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2015	2016	2017		
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח נקי למניה)			באור	
63,204	57,440	55,090	'א24	הכנסות ממכירות עלות המכירות
28,323	27,965	25,983		
34,881	29,475	29,107		רווח גולמי
5,339	5,232	5,081	'ב24	הוצאות מחקר ופיתוח
12,968	13,162	12,365	'ג24	הוצאות מכירה ושיווק
6,803	5,932	5,817	'ד24	הוצאות הנהלה וכלליות
72	39	28		הוצאות אחרות
9,699	5,110	5,816		רווח תפעולי
1,683	1,968	1,476	'ה24	הוצאות מימון
1,252	1,177	721	'ה24	הכנסות מימון
63	50	37		חלק הקבוצה ברווחי חברה בשליטה משותפת
9,331	4,369	5,098	20	רווח לפני מסים על ההכנסה
1,449	970	738		מסים על הכנסה
7,882	3,399	4,360		רווח נקי
			רווח (הפסד) כולל אחר:	
			<u>סכומים שלא יסווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד:</u>	
(258)	(228)	(133)	(הפסד) ממדידה מחדש בגין תכניות להטבה מוגדרת	
			<u>סכומים שיסווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד בהתקיים</u>	
			<u>תנאים ספציפיים:</u>	
(273)	(111)	-	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ	
(531)	(339)	(133)	סה"כ (הפסד) כולל אחר	
7,351	3,060	4,227	סה"כ רווח כולל	

דוחות כספיים – דוגמה להצגת שני דוחות

נ.ר. ספאנטק תעשיות בע"מ

דוחות מאוחדים על רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור	
2015	2016	2017		
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח נקי למניה)				
529,957	509,478	584,389	א'20	הכנסות ממכירות
374,407	400,958	493,464	ב'20	עלות המכירות
155,550	108,520	90,925		רווח גולמי
(35,590)	(34,003)	(33,966)	ג'20	הוצאות מכירה ושיווק
(19,959)	(21,578)	(25,055)	ד'20	הוצאות הנהלה וכלליות
(585)	(603)	(552)	ה'20	הוצאות הפרשי שער תפעוליים, נטו
(16)	(112)	(68)	ה'20	הוצאות אחרות, נטו
99,400	52,224	31,284		רווח תפעולי
3,652	2,783	80	ו'20	הכנסות מימון
(5,551)	(11,581)	(15,322)	ו'20	הוצאות מימון
(1,899)	(8,798)	(15,242)		הוצאות מימון, נטו
97,501	43,426	16,042		רווח לפני מסים על ההכנסה
(20,485)	(7,326)	10,600	ח'16	הטבת מס (מסים על ההכנסה)
77,016	36,100	26,642		רווח נקי
1.16	0.54	0.40	21	רווח נקי למניה המיוחס לבעלי מניות החברה (בש"ח)

רווח נקי בסיסי ומדולל

שי אברמוביץ
IFRS קונסולטינג

דוחות כספיים – דוגמה להצגת שני דוחות - המשך

נ.ר. ספאנטק תעשיות בע"מ

דוחות מאוחדים על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור
2015	2016	2017	
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח כולל למניה)			
<u>77,016</u>	<u>36,100</u>	<u>26,642</u>	
<u>(169)</u>	<u>(924)</u>	<u>(561)</u>	
<u>662</u>	<u>(2,689)</u>	<u>(19,775)</u>	
<u>493</u>	<u>(3,613)</u>	<u>(20,336)</u>	
<u>77,509</u>	<u>32,487</u>	<u>6,306</u>	

רווח נקי

רווח (הפסד) כולל אחר (לאחר השפעת המס):

סכומים שלא יסווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד:
הפסד ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת

סכומים שיסווגו מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים:

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח כולל

שי אברמוביץ
IFRS קונסולטינג

מבנה ותוכן – דוח רווח כולל

ניתן להציג דוח רווח או הפסד באחת משתי חלופות:

לפי מהות ההוצאה - שכר, פחת, קניות.

לפי מאפיין הפעילות - של ההוצאה; עלות המכר, הוצאות הנהלה וכלליות, הוצאות מכירה ושיווק וכו'.

אופן ההצגה שיבחר יהווה מידע מהימן ורלוונטי יותר.

מבנה ותוכן – דוח רווח כולל

דוח לפי "מהות ההוצאה":

X	הכנסות
X	הכנסה אחרת
	שינויים במלאי מוצרים מוגמרים
X	ועבודה בתהליך
	שימוש בחומרי גלם וחומרים
	מתכלים
X	הוצאות בגין הטבות עובד
X	הוצאות בגין פחת והפחתות
X	הוצאות אחרות
(X)	סך הכל הוצאות
X	רווח לפני מס

שיטת "מאפיין הפעילות של ההוצאה":

X	הכנסות
(X)	עלות המכר
X	רווח גולמי
X	הכנסה אחרת
(X)	עלויות הפצה
(X)	הוצאות מנהליות
(X)	הוצאות אחרות
X	רווח לפני מס

דוח על השינויים בהון

מבנה ותוכן – דוח על השינויים בהון

ישות תציג דוח על השינויים בהון, הדוח על השינויים בהון יכלול:

1. סה"כ רווח כולל לתקופה, תוך הצגה בנפרד של סה"כ הסכומים שמיוחסים לבעלים של החברה האם ולזכויות שאינן מקנות שליטה;

2. לכל רכיב של ההון, ההשפעות של יישום למפרע או של הצגה מחדש למפרע שהוכרו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 8 ; וכן-

1. לכל רכיב של ההון, התאמה בין הערך בספרים בתחילת התקופה לבין הערך בספרים בסופה, תוך גילוי נפרד לכל שינוי כתוצאה מ:

- רווח או הפסד.
- רווח כולל אחר; וכן-
- עסקאות עם בעלים מכוח מעמדם כבעלים, תוך הצגה בנפרד של השקעות של הבעלים וחלוקות לבעלים וכן שינויים בזכויות הבעלות בחברות בנות שתוצאתם אינה איבוד שליטה.

מבנה ותוכן – דוח על השינויים בהון

דוח על השינויים בהון "אל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ":

הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון מעסקאות עם בעלת שליטה לשעבר	קרן הון עסקאות תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין גידור תזרימי מזומנים	קרן הון הפרשי תרגום של פעילויות חוץ	יתרת הפסד	סה"כ
אלפי דולר (בלתי מבוקר)							
155,012	28,007	237,122	7,198	35,082	-	(214,897)	247,524
-	-	-	-	-	-	(42,936)	(42,936)
-	-	-	-	26,359	-	-	26,359
-	-	-	-	-	87	-	87
-	-	-	-	26,359	87	(42,936)	(16,490)
-	-	-	101	-	-	-	101
-	-	-	101	-	-	-	101
155,012	28,007	237,122	7,299	61,441	87	(257,833)	231,135

יתרה ליום 1 בינואר 2011

הפסד לתקופה
רווח בגין גידור תזרימי
מזומנים, נטו ממס
הפרשי שער בגין תרגום
פעילויות חוץ, נטו ממס
סה"כ הפסד כולל לתקופה

תשלום מבוסס מניות
סה"כ עסקאות עם בעלי
מניות החברה האם
במסגרת תפקידם
כבעלי מניות

סה"כ הון עצמי ליום 31 במרץ 2011
שי אברמוביץ
קונסולטינג IFRS

נושאים אחרים

מבנה ותוכן – דוח על תזרימי מזומנים

מידע על תזרימי מזומנים נותן למשתמשים בדוחות הכספיים בסיס להעריך את היכולת של הישות להפיק מזומנים ושווי מזומנים ואת הצרכים של הישות לנצל את תזרימי מזומנים אלה. תקן חשבונאות בינלאומי 7 קובע דרישות להצגה ולגילוי של מידע על תזרימי מזומנים.

מבנה הדוחות הכספיים

גישת הישות האחת:

לגבי דוחות מאוחדים, הגישה הקיימת כיום על פי IFRS היא "גישת הישות האחת". על פי גישה זו, בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה בחברות המאוחדות הוא חלק מ"בעלי הקבוצה" וכך יש להתייחס אליו. כיצד בא הדבר לידי ביטוי:

– בדוח על המצב הכספי: מוצג **כחלק מההון של החברה**.

– בדוח על הרווח והפסד/רווח כולל: "בשורה התחתונה" אין הבחנה בין החלק המיוחס לבעלים ולבעלי הזשמ"ש. הרווח המוצג על פני דוח הרווח והפסד הוא הרווח של הקבוצה. **החלוקה לבעלים ולבעלי הזשמ"ש מוצג כ"מידע נוסף"**.

– **התנועות ביתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה** - רווח מיוחס, רכישת חברות בנות, עליה או ירידה בשיעור החזקה. תקבלנה ביטוי גם בדוח על השינויים בהון.

– מהיותם "בעלים", **עסקאות עם בעלי זשמ"ש** שאינן השגה או איבוד שליטה, תקבלנה ביטוי על פני הדוח על השינויים בהון בלבד.

תודה על ההקשבה